

Chambre des Représentants

SESSION ORDINAIRE 1988-1989

30 NOVEMBRE 1988

PROPOSITION DE LOI

**tendant à modifier la loi électorale
communale coordonnée le 4 août 1932**

(Déposée par M. Bertouille)

DEVELOPPEMENTS

MESDAMES, MESSIEURS,

Le Moniteur belge du 17 août 1988, n° 157, a publié la loi du 8 août 1988 modifiant la loi électorale communale coordonnée le 4 août 1932 en vue d'adapter les bulletins de vote.

Dans la discussion générale de l'examen en Commission de l'Intérieur du projet qui est devenu la loi du 8 août 1988, j'ai eu l'honneur de poser plusieurs questions au Ministre de l'Intérieur et j'ai déclaré que je m'attendais plutôt à ce que l'on prévoie des bulletins de vote distincts pour l'élection du Conseil communal et l'élection du Conseil de l'aide sociale (voir rapport n° 538/3-1988). Je précisais que je craignais que ce système jette la confusion dans l'esprit de l'électeur qui pourra, contrairement à toutes les règles actuelles, émettre deux votes de liste et/ou deux votes nominatifs et ce, éventuellement sur deux listes différentes. J'ajoutais que des problèmes pratiques pouvaient également se poser lors du comptage.

Mon avis était que la séparation éventuelle des deux volets du bulletin de vote pourrait accroître fortement le risque de contestations ultérieures (nullité des bulletins déchirés).

Kamer van Volksvertegenwoordigers

GEWONE ZITTING 1988-1989

30 NOVEMBER 1988

WETSVOORSTEL

**tot wijziging van de gemeentekieswet,
gecoördineerd op 4 augustus 1932**

(Ingediend door de heer Bertouille)

TOELICHTING

DAMES EN HEREN,

De wet van 8 augustus 1988 tot wijziging van de gemeentekieswet, gecoördineerd op 4 augustus 1932, met het oog op het aanpassen van de stembiljetten, is bekendgemaakt in het *Belgisch Staatsblad* n° 157 van 17 augustus 1988.

Tijdens de algemene bespreking van het ontwerp dat uiteindelijk de wet van 8 augustus 1988 is geworden, in de Commissie voor de Binnenlandse Zaken, heb ik enkele vragen gesteld aan de Minister. Ik verklaarde onder meer dat ik veeleer had verwacht dat er afzonderlijke stembiljetten zouden worden gebruikt voor de verkiezing van de gemeenteraad en voor de raad voor maatschappelijk welzijn (zie verslag n° 538/3 - B.Z. 1988). Ik voegde daar aan toe dat ik vreesde dat het voorgestelde systeem verwarring zou zaaien bij de kiezers, die nu, tegen alle geldende regels in, wel degelijk twee lijststemmen en/of twee naamstemmen zouden mogen uitbrengen en dit eventueel op twee verschillende lijsten. Tot slot stipte ik aan dat ook bij de telling praktische problemen konden rijzen.

Naar mijn mening zou het eventueel achteraf scheiden van de beide luiken van de stembiljetten het gevaar voor latere betwistingen (nietigheid van gescheurde stembiljetten) sterk doen toenemen.

Le Ministre de l'Intérieur a répondu à mes observations que la solution retenue présentait des avantages et des inconvénients. Un bulletin unique, précisait le ministre, rend le dépouillement plus difficile puisqu'il nécessitera deux dépouillements mais il fait clairement apparaître qu'il faut voter pour les deux élections et permet de comparer les noms.

La pratique infirme les espérances du Ministre de l'Intérieur qui souligne d'ailleurs qu'après le dépouillement des prochaines élections, il conviendrait de faire une évaluation et d'apporter éventuellement ensuite les modifications législatives nécessaires.

C'est le but de la présente proposition de loi.

En effet, il est certain que le dépouillement a été rendu plus difficile par le fait du bulletin unique. D'autre part, le but tendant à faire clairement apparaître qu'il fallait voter pour les deux élections n'a pas été atteint et le problème de la comparaison des noms n'avait aucun sens, car on retrouvait presque partout les mêmes candidats sur les deux listes.

D'autre part, il est certain que si des bulletins de vote séparés avaient été prévus, un plus grand nombre d'électeurs se serait prononcé pour l'élection des membres du CPAS.

Je prends par exemple l'élection qui est intervenue à Comines. A Comines, le 9 octobre 1988, 85,47 % des électeurs inscrits se sont prononcés pour l'élection des conseillers communaux, soit 9 677 votants tandis que seulement 78,37 % se sont exprimés pour l'élection du CPAS, soit 8 883 électeurs. La différence est considérable.

Le nombre de bulletins blancs et nuls pour l'élection pour le Conseil communal à Comines est de 992 tandis qu'il est de 1 786 pour l'élection pour les membres du Conseil de l'Aide sociale.

Dès lors, la présente proposition de loi a pour objet de prévoir deux bulletins de vote séparés pour les prochaines élections communales dans les communes en question et il faut, pour y parvenir, modifier l'article 30*bis* actuel de la loi électorale communale coordonnée le 4 août 1932. C'est la raison pour laquelle je dépose cette proposition de loi.

A. BERTOUILLE

De Minister van Binnenlandse Zaken antwoordde toen op mijn opmerkingen dat de gekozen oplossing zowel voor- als nadelen bood. Volgens hem bemoeilijkt het gebruik van een enkel biljet de opneming van de stembiljetten, aangezien het twee opnemingen noodzakelijk maakt. Het doet echter wel duidelijk uitkomen dat men voor beide verkiezingen moet stemmen en het maakt het vergelijken van de namen mogelijk.

Niet alleen heeft de ervaring de verwachtingen van de Minister van Binnenlandse Zaken ontzenuwd, maar bovendien heeft diezelfde Minister destijds benadrukt dat het aanbeveling verdiende na de verkiezingen die nu achter de rug liggen, een evaluatie te maken en eventueel vervolgens de noodzakelijk geachte wetswijzigingen aan te brengen.

Dat is het doel van dit wetsvoorstel.

Enerzijds lijdt het immers geen twijfel dat de stemopneming wordt bemoeilijkt door het gebruik van een enkel biljet. Maar anderzijds is helemaal niet duidelijk uitgekomen dat men voor beide verkiezingen moest stemmen en had het geen zin de namen van de kandidaten te vergelijken, aangezien die op de beide lijsten bijna overal dezelfde waren.

Bovendien staat het vast dat meer kiezers een stem zouden hebben uitgebracht voor de verkiezing van de leden van de OCMW-raad, indien er in aparte stembiljetten was voorzien.

Ik wil hier graag het voorbeeld van Komen aanhalen. Op 9 oktober 1988 hebben in Komen 85,47 % van de ingeschreven kiezers hun stem uitgebracht voor de verkiezing van gemeenteraadsleden (dit wil zeggen 9 677 kiezers dus), terwijl slechts 78,37 % van de ingeschreven kiezers een stem uitbrachten voor de verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn (8 883 kiezers). Dat is een aanzienlijk verschil.

Bij de verkiezing van de Komense gemeenteraad bedroeg het aantal nietige of blankostemmen 992, tegenover 1 786 bij de verkiezing van de leden van de raad voor maatschappelijk welzijn.

Het doel van het onderhavige wetsvoorstel is dan ook dat bij de volgende gemeenteraadsverkiezingen in de betrokken gemeenten twee aparte stembiljetten worden gebruikt. Omdat daartoe een wijziging van het huidige artikel 30*bis* van de op 4 augustus 1932 gecoördineerde gemeentekieswet vereist is, wordt het onderhavige wetsvoorstel ingediend.

PROPOSITION DE LOI

Article 1er

L'article 30*bis* de la loi électorale communale coordonnée le 4 août 1932, inséré par la loi du 8 août 1988, est remplacé par la disposition suivante :

« Art. 30*bis*. — Pour les communes de Comines-Warneton et de Fourons ainsi que pour les communes visées à l'article 7 des lois sur l'emploi des langues en matière administrative, coordonnées le 18 juillet 1966, le bureau principal formule successivement le bulletin pour l'élection au conseil communal et le bulletin pour l'élection au conseil de l'aide sociale conformément aux modèles II*bis* et II*ter* annexés à la présente loi et aux prescriptions visées à l'article 30.

Toutefois, les listes de candidats, tant au conseil communal qu'au conseil de l'aide sociale, doivent figurer dans des colonnes distinctes. »

Art. 2

Les modèles II*bis* et II*ter* visés à l'article 1er sont conformes aux modèles qui figurent aux annexes 1ère et 2 de la présente loi.

Art. 3

Le modèle II*bis* figurant à l'annexe 2 de la loi du 8 août 1988 est abrogé.

2 novembre 1988.

A. BERTOUILLE

WETSVOORSTEL

Artikel 1

Artikel 30*bis* van de op 4 augustus 1932 gecoördineerde gemeentekieswet, zoals het is ingevoegd bij de wet van 8 augustus 1988, wordt vervangen door wat volgt :

« Art. 30*bis*. — Voor de gemeenten Komen-Waasten en Voeren, alsmede voor de gemeenten genoemd in artikel 7 van de wetten op het gebruik van de talen in bestuurszaken, gecoördineerd op 18 juli 1966, maakt het hoofdstembureau achtereenvolgens het stembiljet op voor de verkiezing van de gemeenteraad en het stembiljet voor de verkiezing van de raad voor maatschappelijk welzijn, overeenkomstig de bij deze wet gevoegde modellen II*bis* en II*ter* en met inachtneming van de in artikel 30 vervatte voorschriften.

De lijsten van de kandidaten voor zowel de gemeenteraad als de raad voor maatschappelijk welzijn moeten evenwel in afzonderlijke kolommen worden ondergebracht. »

Art. 2

De in artikel 1 bedoelde modellen II*bis* en II*ter* stemmen overeen met de modellen die afgebeeld zijn in bijlagen 1 en 2 bij deze wet.

Art. 3

Model II*bis* dat afgebeeld is in bijlage 2 bij de wet van 8 augustus 1988 wordt opgeheven.

2 november 1988.

COMMUNE/GEMEENTE.....
ELECTIONS DE/VERKIEZING VAN.....CONSEILLERS COMMUNAUX/GEMEENTERAADSLEDEN
LE/DE

[illegible]

Instructions pour l'impression du bulletin

1) Les listes affiliées obtiennent le numéro d'ordre indiqué au tableau visé à l'article 22*bis* et aucune autre liste ne peut obtenir un de ces numéros, même si aucune liste affiliée n'est présentée dans la commune. Les numéros suivants sont attribués aux autres listes par des tirages au sort successifs. Un premier tirage au sort s'effectue entre les listes complètes, le tirage au sort suivant entre les listes incomplètes. Les listes incomplètes doivent figurer dans des colonnes distinctes.

2) Le nom et le prénom des candidats sont inscrits, dans l'ordre des présentations, dans la colonne réservée à la liste à laquelle ceux-ci appartiennent. Le nom est écrit en lettres majuscules; le prénom, qui doit figurer en-dessous du nom, est écrit en lettres minuscules.

3) Les cases réservées au vote sont noires et présentent au milieu un petit cercle de la couleur du papier, ayant un diamètre de 4 mm. Une case de vote se trouve à côté du nom et du prénom de chaque candidat, à l'exception du candidat isolé. La case placée en tête de la liste a une surface au moins double de celle des cases latérales.

Onderrichtingen voor het drukken van de stembrief

1) De verenigde lijsten krijgen het volgnummer vermeld in de bij artikel 22*bis* bedoelde tabel, en geen andere lijst mag een van die nummers krijgen, zelfs niet indien in de gemeente geen verenigde lijst wordt voorgedragen. De volgende nummers worden aan de andere lijsten toegekend bij opeenvolgende lotingen. Een eerste loting geschiedt onder de volledige lijsten, een tweede onder de onvolledige. De onvolledige lijsten moeten in afzonderlijke kolommen worden geplaatst.

2) De naam en de voornaam van de kandidaten worden volgens de voordrachtsorde vermeld in de kolom voorbehouden voor de lijst waartoe zij behoren. De naam wordt in hoofdletters, de voornaam in kleine letters onder de naam gedrukt.

3) De stemvakjes zijn zwart met in het midden een cirkeltje van dezelfde kleur als het papier en met een doormeter van 4 mm. Een stemvakje wordt naast de naam en de voornaam van iedere kandidaat geplaatst, behalve voor de alleenstaande kandidaat. De oppervlakte van het stemvak bovenaan de lijst bedraagt ten minste het dubbele van die der zijstenvakken.

COMMUNE/GEMEENTE
ELECTIONS DE/VERKIEZING VAN MEMBRES DU CONSEIL DE L'AIDE SOCIALE/LEDEN
VAN DE RAAD VOOR MAATSCHAPPELIJK WELZIJN
LE/DE

[illegible]

Instructions pour l'impression du bulletin

1) Si la liste de candidats est jointe à une liste de candidats au conseil communal, le sigle et le numéro d'ordre attribué à cette dernière liste servent également à identifier et à numéroter la liste correspondante de candidats au conseil de l'aide sociale.

2) Si la liste de candidats n'est pas jointe à une liste de candidats au conseil communal, elle est identifiée par le sigle mentionné sur la présentation.

Elle peut porter l'un des numéros d'ordre commun indiqué au tableau visé à l'article 22*bis* lorsque ce numéro d'ordre commun est réservé à un sigle figurant sur la présentation.

Si elle n'est pas autorisée à utiliser un de ces numéros d'ordre commun, il lui est attribué un numéro d'ordre par la voie d'un tirage au sort complémentaire effectué immédiatement après les tirages au sort visés à l'article 30, § 7.

3) En ce qui concerne les cases de vote et les noms et prénoms des candidats, les instructions du modèle *Iibis* sont d'application.

Onderrichtingen voor het drukken van de stembrief

1) Wordt de lijst van kandidaten gevoegd bij een lijst van kandidaten voor de gemeenteraad, dan dienen het letterwoord en het volgnummer die aan die laatste lijst zijn toegewezen, tevens om de overeenkomstige lijst met kandidaten voor de raad voor maatschappelijk welzijn te identificeren en te nummeren.

2) Wordt de lijst van kandidaten niet gevoegd bij een lijst van kandidaten voor de gemeenteraad, dan wordt zij geïdentificeerd door het letterwoord dat op de voordracht voorkomt.

Zij kan een van de gemeenschappelijke volgnummers dragen die vermeld zijn in de tabel, bedoeld in artikel 22*bis*, wanneer dat gemeenschappelijke volgnummer voorbehouden is voor een letterwoord dat op de voordracht voorkomt.

Wordt zij niet gemachtigd een van die gemeenschappelijke volgnummers te gebruiken, dan wordt haar een volgnummer toegekend bij wege van bijkomende loting die wordt uitgevoerd meteen na de in artikel 30, § 7, bedoelde lotingen.

3) Met betrekking tot de stemvakjes en de naam en voornaam van de kandidaten, zijn de onderrichtingen van model IIb is van toepassing.